

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-04-24
Besvaras senast
2025-04-30 kl. 12.00

Till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1092 Jämställdhetsintegrering i det multilaterala biståndet

Enligt OECD-Dacs statistik utgör det multilaterala biståndet en mycket stor andel av Sveriges totala internationella bistånd – ibland upp till hälften, beroende på hur man definierar och beräknar det. Det handlar om stöd som kanaliseras via FN-organ (såsom UN Women, UNFPA, UNDP), utvecklingsbanker, globala fonder (såsom GAVI och Green Climate Fund) och andra internationella strukturer. Dessa aktörer spelar en central roll i genomförandet av globala jämställdhetsmål.

Samtidigt är det svårt att få en samlad bild av hur det svenska multilaterala biståndet faktiskt bidrar till jämställdhet. Det framkommer tydligt i Kvinna till Kvinns rapport Sveriges jämställdhetsbistånd – en lägesbild (april 2025), där de uttryckligen konstaterar att deras analys är begränsad till det bilaterala biståndet, just för att det inte finns transparent, jämförbar statistik över det multilaterala biståndet ur jämställdhetsperspektiv. Det är därmed en blind fläck i den svenska uppföljningen.

OECD:s senaste översikt Development Finance for Gender Equality 2024 visar att mindre än 1 procent av det globala jämställdhetsbiståndet når kvinnorätsorganisationer och feministiska rörelser, trots att dessa aktörer bedöms vara avgörande för långsiktig förändring. Samtidigt konstaterar OECD att endast 4 procent av det totala biståndet globalt har jämställdhet som huvudmål. Stora delar av det multilaterala biståndet saknar tydlig jämställdhetsintegrering, särskilt inom klimatområdet och inom humanitärt stöd.

OECD-Dacs nya rekommendation från maj 2024 – DAC Recommendation on Gender Equality and the Empowerment of All Women and Girls in Development Cooperation – slår fast att alla medlemsländer, däribland Sverige, har ett ansvar att öka finansieringen till jämställdhet och att integrera jämställdhet i alla sektorsspecifika policyer och program, särskilt där jämställdhet i dag är svagt representerat. Rekommendationen betonar även vikten av transparens och uppföljning.

Sveriges reformagenda för biståndet, antagen av regeringen i december 2023, lyfter jämställdhet som ett av fem prioriterade tematiska områden. Det slås fast att jämställdhet ska vara både ett mål i sig och ett medel för andra mål och att Sveriges bistånd ska bidra till att stärka kvinnors och flickors fri- och

rättigheter, egenmakt och möjligheter. Trots detta finns fortfarande stora brister i uppföljningen och styrningen av det multilaterala biståndet utifrån jämställdhetsmål.

Jag anser att det är centralt att Sverige – som en av världens största givare – använder sin röst och sitt inflytande i styrelser, valkretsar och givarkonstellationer för att ställa tydliga krav på jämställdhetsintegrering i hela det multilaterala systemet. Det handlar både om att säkerställa att svenska biståndsmedel används på ett sätt som främjar jämställdhet och om att Sverige fortsatt ska vara en drivande kraft för kvinnors och flickors rättigheter globalt. Det kräver inte bara politiska mål, utan konkreta krav, uppföljningsmekanismer och redovisning av resultat.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga statsrådet Benjamin Dousa:

Vilka konkreta krav, uppföljningsrutiner och kontrollmekanismer har statsrådet, inom ramen för sin tjänsteutövning, infört eller avser statsrådet att införa för att säkerställa att det svenska multilaterala biståndet i praktiken bidrar till att främja jämställdhet och stärka kvinnors och flickors rättigheter?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch